

BIJLAGE 3:

ONDERZOEKSOPDRACHT KOLONIAAL VERLEDEN KNAW

1. INLEIDING

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) heeft besloten een onderzoek in gang te zetten naar de eigen bijdrage aan het koloniale verleden en slavernijgeschiedenis. Dit onderzoek past bij het beleid van de KNAW om sociale rechtvaardigheid in haar organisatie te bevorderen, en om de nodige middelen in te zetten om inclusiever te worden. Inzicht in het eigen verleden is daarbij cruciaal. Het verkrijgen van inzicht in de eigen bijdrage aan het koloniale verleden is van belang om zich bewust te worden van het verleden en de doorwerking ervan in het heden; om rekenschap van het verleden af te kunnen leggen; om mogelijke blinde vlekken onder ogen te zien; en om te kunnen reflecteren op de waarden en praktijken van de KNAW.

In de bestaande geschiedschrijving van de KNAW komt het koloniale verleden en haar aandeel daarin weinig aan bod. De focus ligt meer op het vieren van het verleden. Maar zoals onder meer de makers van de Black Heritage Tours aanvoeren, het verleden vieren kan nog beter als er ruimte wordt gemaakt voor alle stemmen die tot geschiedenis van de organisatie horen. Daarbij horen de zegeningen én dat wat misschien als minder succesvol of gewoonweg fout kan worden beoordeeld. Rekenschap afleggen van het verleden gaat niet alleen over medeplichtigheid aan het koloniale verleden. Het betekent ook dat stemmen die tot nu toe minder ruimte hebben gehad binnen onze organisatie uitgenodigd worden het podium te betreden. Het kennen van de geschiedenis in al haar diversiteit vormt de basis voor een dialoog en reflectie met het oog op een toekomstbestendige en inclusieve organisatie.

Het onderzoek is daarmee ook een kans om te reflecteren op de productie van kennis: wat heeft de KNAW gedaan of nagelaten in termen van het vergaren en communiceren van kennis en wat zijn de effecten daarvan? Door haar positionering als belichaming van het beste dat de Nederlandse wetenschap heeft te bieden sanctioneert de KNAW de (wijze van) productie van kennis van haar leden, evenals wat als ‘relevante’ kennis wordt gezien. Hoe heeft de KNAW die verantwoordelijkheid vormgegeven? Heeft zij expliciet of impliciet een positie ingenomen in zaken die het werk van haar leden/instituten in een koloniale context betreffen? En is die rol in de loop der tijd veranderd?

2. OPDRACHTGEVER

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen is opdrachtgever en financier van het onderzoek.

3. STREKKING EN REIKWIJDTE VAN DE OPDRACHT

De KNAW beoogt met dit onderzoek niet alleen kennis te vergaren over haar eigen rol in de koloniale (wetenschaps-)geschiedenis, maar ook om deze kennis in te zetten voor bewustwording over en reflectie op de doorwerking van het koloniale verleden, racialisering en slavernijgeschiedenis, en de betekenis hiervan vandaag de dag.

Het onderzoek dient uit te gaan van een breed begrip van kolonialisme, waarbij netwerken van connecties, kennis, en machtsrelaties centraal staan. Door het onderzoek te richten op het koloniale verleden wordt de houding van de KNAW ten opzichte van slavernij als het ware vanzelf zichtbaar, én wordt er recht gedaan aan de complexiteit van het kolonialisme in haar verschillende vormen.

Als thema's van het onderzoek dienen zich aan: de institutionele structuren en dagelijkse procedures die de KNAW hebben gemaakt tot wat de KNAW is vandaag de dag. Daarbij kunnen verkiezingsprocedures, adviezen, prijzen aan de orde komen, maar ook panden, objecten en collecties, evenals hoe de KNAW, het genootschap en KNAW-instituten zich (al dan niet expliciet) tot slavernij en kolonialisme hebben verhouden en/of welke rol de KNAW speelde binnen het bredere systeem van wetenschap.

De positie van de KNAW in het wetenschapssysteem komt niet alleen tot uiting door haar concrete stellingnamen, bezittingen, en adviezen, maar ook door haar institutionele rol in het bredere systeem van wetenschap. Het onderzoek dient een balans te realiseren tussen het onderzoeken van de concrete rol van de KNAW in het wetenschapssysteem en de activiteiten van het genootschap en instituten enerzijds; en de institutionele rol van de KNAW binnen wetenschap, economie en politiek anderzijds. Daarbij dienen de perspectieven van lokale kennis en kennisinstellingen in voormalige koloniën nadrukkelijk te worden meegenomen bij het ontwerpen en uitvoeren van het onderzoek.

Het onderzoek dient zich in eerste instantie op de Nederlandse koloniën te richten, zowel in Suriname en de Caribische eilanden, als in Nederlands-Indië en de Nederlandse handelsposten in met name Azië, en Zuid-Afrika. Maar ook betrokkenheid bij koloniën van andere staten dient waar relevant te worden meegenomen.

Voor de tastbaarheid van het onderzoek, en om de resultaten van het onderzoek tot leven te laten komen verdient het aanbeveling een aantal concrete casussen uit te werken.

4. RICHTLIJNEN VOOR ONDERZOEKSVORSTELLEN

4.1 In het onderzoeksvoorstel dienen de volgende zaken te zijn opgenomen:

- Vertaling van de doelstellingen van de KNAW naar een overkoepelende vraagstelling en deelvragen (max 250 woorden)
- Theoretisch kader (max 700 woorden)
- Aanpak en methodologie (max 700 woorden)
- Werkplan en beoogde eindproducten
- Wijze waarop expertise van KNAW-leden en onderzoekers van KNAW-instituten zal worden verkregen.
- Maatschappelijke relevantie
- Risicoanalyse en mogelijke maatregelen om risico's zoveel mogelijk in te perken
- Invulling van communicatie en interactie met de Opdrachtgever
- Samenstelling onderzoeksteam:
 - Van ieder lid van het onderzoeksteam (incl. projectleider) wordt aangeleverd:

- Een evidence based CV (profiel van max 700 woorden en tussen 5 en 10 outputs)
- Een beschrijving van de werkzaamheden binnen het onderzoek
- De omvang van de werkzaamheden in uren
- Verklaring dat de onderzoeker de principes en normen die zijn gesteld in de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit in acht neemt
- Beoogde samenstelling onafhankelijke begeleidingscommissie
- Begroting: salaris, materiële kosten, reis- en verblijf, eventueel te verrekenen overhead en BTW, eventuele stelposten
- Pre-DPIA om de verwerking van persoonsgegevens in kaart te brengen. ; een uitgewerkte DPIA wordt geleverd bij toekenning van de opdracht.¹
- Schets Datamanagement en publicatieplan (FAIR principes); een uitgewerkte plan wordt geleverd bij toekenning van de opdracht.

4.2. Beoogde eindproducten

Behalve een inhoudelijk eindverslag wordt na afronding van het onderzoek ook een verslag van de activiteiten en een financieel eindverslag aangeleverd.

Het inhoudelijk eindverslag zal bestaan uit:

- Een wetenschappelijke publicatie, waarin ook adviezen voor vervolgstappen worden opgenomen.
- Een product gericht op het brede publiek.

4.3 Begeleidingscommissie

Conform de KNAW-richtlijnen voor historisch-wetenschappelijk onderzoek in opdracht (2007) (zie bijlage 4 van deze aanbesteding) valt de begeleiding van het onderzoek onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer. In het onderzoeksvoorstel dient het onderzoeksteam een begeleidingscommissie voor te stellen, die fungeert als extern wetenschappelijk klankbord voor het onderzoeksteam.

4.4 Tijdbestek onderzoek

De beoogde periode voor het onderzoek is 2025-2028. Het eindrapport dient uiterlijk drie jaar na de start van het onderzoek te worden aangeleverd.

5. TOEGANG TOT DE BRONNEN

De KNAW heeft de onder haar resorterende instituten verzocht de onderzoekers toegang tot hun archieven te verlenen, binnen de kaders van de geldende wetgeving. De KNAW heeft zelf geen vooronderzoek uitgevoerd naar de staat waarin deze archieven zich bevinden.

Er is een document beschikbaar met een inventarisatie over de toegankelijkheid van de archieven van alle instituten van de KNAW. Dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers en kan daarom niet openbaar beschikbaar worden gesteld en gedeeld. Verwijderen van deze persoonsgegevens uit het document maakt het document onbruikbaar.

¹ Ter referentie, zie: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/praktisch-avg/data-protection-impact-assessment-dpia>

Gegadigden kunnen een verzoek indienen bij de KNAW, via de berichtenbox van TenderNed, om een kopie van dit document te ontvangen. Uitsluitend beoogd Projectleiders/ Opdrachtnemers kunnen dit document ontvangen. Deelnemers en onderzoekers ontvangen het document niet.

Uw verzoek dient de volgende gegevens te bevatten:

- Naam en contactgegevens aanvrager
- Functie aanvrager
- Beoogde rol van de aanvrager

Het is ter beoordeling van de KNAW of het document wel of niet met een aanvrager gedeeld wordt.

6. COMMUNICATIE TUSSEN OPDRACHTNEMER EN OPDRACHTGEVER

6.1 Communicatie met contact werkgroep binnen de KNAW

Het onderzoeken van de eigen rol in het koloniale verleden stelt organisaties voor, soms lastige, vragen over identiteit en verantwoordelijkheid. Voor de KNAW is dat niet anders. De onafhankelijkheid van het onderzoeksteam is daarom cruciaal. Wel vraagt de KNAW van het onderzoeksteam om het gesprek aan te gaan met de organisatie tijdens het proces van het onderzoek, om mee te denken over de mogelijke consequenties van het onderzoek voor de organisatie, haar medewerkers en haar leden, en over hoe de organisatie daarop kan reageren. Daartoe wordt een contact werkgroep binnen de KNAW ingesteld, die twee keer per jaar met het onderzoeksteam overlegt over de betekenis van het onderzoek voor de organisatie. De contactwerkgroep heeft de taak om de KNAW te ondersteunen bij het informeren van leden en medewerkers over de voortgang van het onderzoek zodat het onderwerp levend blijft binnen de organisatie. Na afronding van het onderzoek adviseert de contactwerkgroep de KNAW over mogelijke vervolgstappen.

6.2 Communicatie over het onderzoek

Er zal een communicatieplan vanuit de KNAW worden opgesteld in samenspraak met het onderzoekersteam.

7. FINANCIËN

De KNAW schat in dat uitvoering van het onderzoek tussen de twee en drie jaar in beslag zal nemen. De KNAW stelt voor uitvoering van het onderzoek een bedrag van € 1.100.000 (inclusief eventueel te verrekenen overhead en BTW) ter beschikking. Het bedrag wordt aan de hand van gespecificeerde uitgaven vergoed.

8. VOORWAARDEN EN BEPALINGEN

Teams die niet in staat zijn om te garanderen dat uitvoering van de opdracht binnen de gestelde tijd en budget plaatsvindt worden verzocht niet te reageren – of in geval het enkel gaat om marginale onzekerheden of afwijkingen in de tijd, dit expliciet kenbaar te maken bij de vragenronde.